

СПРАВА «ЯКОВЛЄВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF YAKOVLYEV v. UKRAINE)

(заява № 42010/18)

Стислий виклад рішення від 08 грудня 2022 року

22 січня 2018 року щонайменше десять ув'язнених Замкової виправної колонії, зокрема і заявник, оголосили голодування, як стверджувалося, в знак протесту проти незаконних дій адміністрації колонії у зв'язку з систематичними порушеннями їхніх конституційних прав. У висновку медичного огляду, який було проведено щодо заявника через два дні від початку голодування, не задокументовано жодних скарг заявника та проблем із його здоров'ям. Пізніше начальник медичної частини виправної колонії повторно оглянув заявника разом з лікарем-терапевтом Ізяславського центру первинної медико-санітарної допомоги та склав медичний висновок, у якому зазначалося, що стану здоров'я заявника загрожує розлад стійкого характеру, існує очевидна загроза для його життя та рекомендовано призначити примусове годування шляхом вливання поживної рідкої харчової суміші через зонд. Посилаючись на цей медичний висновок, начальник виправної колонії звернувся до Ізяславського районного суду Хмельницької області з поданням про призначення примусового годування. Суд, за присутності у судовому засіданні заявника, який отримував правову допомогу, та заперечував проти призначення йому примусового годування, задовольнив подання начальника виправної колонії. Апеляційний суд Хмельницької області залишив без змін зазначену ухвалу суду. З 01 до 05 лютого 2018 року заявника щодня примусово годували. За твердженнями заявника, під час здійснення примусового годування працівники виправної колонії застосовували кайданки та фізичну силу, чим завдали йому сильного болю. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 3 та 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на примусове годування у виправній колонії. Крім того, заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на його участь у засіданні апеляційного суду в режимі відеоконференції, а не особисто. Розглянувши скарги заявника за статтею 3 Конвенції, Європейський суд зауважив, що, як стверджував заявник, справжній намір органів державної влади для застосування примусового годування, полягав у придушенні протестів у колонії. Європейський суд зазначив, що за відсутності будь-яких законодавчих норм щодо порядку, якого слід дотримуватися у випадках примусового годування, а також відсутність доказів, як фактично здійснювалося таке годування є достатніми, щоб Європейський суд прийняв виклад подій заявника, згідно з яким він зазнав надмірного фізичного впливу та болю. Також Європейський суд вказав, що голодування, розпочате заявником разом з іншими ув'язненими, справді могло розглядатися як форма протесту і початок

розслідування, спрямованого на з'ясування справжнього наміру та причин протесту ув'язнених, а також забезпечення обґрунтованої відповіді по суті їхніх скарг і вимог, мало б важливе значення для належного розгляду та врегулювання ситуації державою. Однак таке розслідування, вочевидь, не проводилося і єдиною реакцією на голодування ув'язнених було їхнє примусове годування, яке могло бути фактично спрямовано на придушення протестів у Замковій виправній колонії. З огляду на це Європейський суд дійшов висновку, що держава належним чином не врегулювала ситуацію, пов'язану з голодуванням заявника, і піддала його жорсткому поводженню, та констатував порушення статті 3 Конвенції. Щодо інших скарг заявника Європейський суд вказав, що він уже розглянув основне юридичне питання, порушене у цій заяві, і немає потреби у винесенні окремого рішення щодо прийнятності та суті решти скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує прийнятною скаргу за статтею 3 Конвенції;
2. Постановляє, що було порушено статтю 3 Конвенції;
3. Постановляє, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті решти скарг заявника;
4. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 12 000 (дванадцять тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».